

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

РЕЗЮМЕ

Очерчено приоритетные направления улучшения инвестиционного развития реального сектора экономики регионов Украины. Проведен анализ индикаторов инвестиционной составляющей экономической безопасности реального сектора экономики Украины в 2005-2010 гг. Обнаружены позитивные и негативные тенденции изменения уровня инвестиционной составляющей экономической безопасности реального сектора экономики.

Ключевые слова: регион, реальный сектор экономики, инвестиционная безопасность, состояние и приоритеты укрепления.

SUMMARY

Outlined priority directions of improvement of investment development of the real sector of economy of regions of Ukraine. The analysis of indicators of investment constituent of economic security of the real sector of economy of Ukraine is conducted in 2005-2010. Found out the positive and negative tendencies of change of level of investment constituent of economic security of the real sector of economy.

Keywords: region, real sector of economy, investment safety, state and priorities of strengthening.

ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІДГОТОВКИ ДО ЄВРО-2012

Ляш О. І., к.е.н., старший науковий співробітник Регіонального філіалу національного інституту стратегічних досліджень у м. Львові,
Сітка М. Р., аспірант Львівської комерційної академії¹

Постановка проблеми. Досвід проведення спортивних подій масштабу фінальної частини чемпіонату Європи з футболу свідчить, що оптимальний варіант процесу підготовки повинен визначатися, виходячи не лише з рівня розвитку спортивної, транспортної та інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури і економічних відносин, але й ефективності соціального розвитку регіонів України. Йдеться про збільшення кількості зайнятих в окремих видах економічної діяльності та в секторі малого підприємництва, підвищення номінальної та реальної заробітної плати, доходів населення, сповільнення міграційних процесів та ін. Закономірно, що саме такі тенденції спостерігалися і у регіонах України, де будуть проводитися матчі чемпіонату.

Разом з тим, недосконалість є й соціально-економічний механізм регулювання ринку праці, що виявляється у порушенні ринкових регуляторів зайнятості, високому рівні прихованого безробіття, низькій продуктивності праці, малоефективній соціальній політиці держави підтримки зайнятості на регіональному рівні. Втім, незважаючи на очікуване економічне зростання, спричинене проведенням Євро-2012, на сьогодні соціальний розвиток регіонів України залишається деформованим і не здатним забезпечити високий рівень життя населення. У цьому контексті актуальним є визначення проблем та пріоритетів соціального розвитку регіонів для використання переваг підготовки України до Євро-2012 в контексті розвитку регіональних соціальних сфер.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні основи досліджень проблем соціального розвитку регіонів України викладені в працях вітчизняних науковців: О. І. Амоши, С. О. Білої, Н. Ю. Бугої, Д. П. Богині, В. Г. Бодрова, В. М. Гейця, М. Х. Корецького, Е. М. Лібанової, Ю. В. Наврузова, В. М. Олуйка, Л. І. Федулової, О. В. Черевка, В. В. Юрчишина. Проте, у вітчизняній теорії та практиці формування ефективної структури регіональної економіки немає комплексного підходу до визначення проблем соціального розвитку регіонів України в рамках реалізації загальнодержавних проектів, зокрема в підготовці до проведення Чемпіонату Європи з футболу 2012 року. Потребують системного наукового дослідження питання ефективні управлінські рішення щодо раціонального використання переваг і досвіду накопиченого в процесі підготовки до Євро-2012, а також подальшої структурної модернізації національної економіки в контексті соціального розвитку регіонів України.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування напрямів соціальному розвитку України у процесі підготовки до Євро-2012, виявлення регіональних особливостей соціального розвитку та низку притаманним їм кон'юнктурних зрушень, а також визначення цільових орієнтирів подальшого використання переваг та потенціалу України, накопиченого в процесі підготовки до Євро-2012, в соціальній сфері.

Виклад основного матеріалу. У процесі підготовки до Євро-2012 соціальний розвиток України відзначався такими позитивними змінами:

- спостерігалася істотне збільшення кількості зайнятих в окремих видах економічної діяльності (зокрема, найбільші зрушення відбулися у невиробничій сфері, сфері торгівлі та послуг, виробничтві, будівництві, інформаційно-технологічній сфері; в Україні за період підготовки до Євро-2012 протягом 2007 – 2011 рр. на 29,8 % зросла кількість зайнятих у будівництві);
- збільшилася загальна кількість працівників, зайнятих у сфері малого бізнесу (на 4,5 %, зокрема найбільший приріст зайнятості спостерігався в торгівлі (на 5,8 %), наданні індивідуальних послуг та бюджетній сфері);
- покращилося співвідношення зайнятих у малому бізнесі порівняно з іншими секторами підприємництва;
- відбулося збільшення кількості замовлень, пов'язаних з будівництвом об'єктів для проведення Євро-2012. За результатами аналізу ринку праці виявлено, що на 20 - 25 % збільшилася кількість робочих місць у будівельних компаніях, які зводили аеропорти, спортивні спорудження, розвивали туристичну інфраструктуру;
- відбулося поступове зростання частки жінок у загальній зайнятості населення (чисельність зайнятих жінок за період підготовки до Євро-2012 зросла на 5-7 %. При цьому, рівень економічної активності серед жінок в середньому за 2011 р. становив 58,4 % (серед чоловіків – 69,6 %); рівень зайнятості жінок збільшився порівняно з 2009 р. та становив 54,4 % (чоловіків – 63,1 %); рівень безробіття (за визначенням МОП) серед жінок скоротився на 0,5 процентних пункти та в середньому за 2011 р. становив 6,8 % економічно активного населення, зокрема серед жінок працездатного віку – 7,8 % (серед чоловіків, відповідно – 9,3 % та 9,7 %). Рівень безробіття в Україні серед жінок був нижчим, ніж у середньому по країнах ЄС, де він становив 9 %. Додамо також, що у 2010-2011 рр. чисельність жінок, вивільнених з підприємств, установ та організацій в Україні скоротилася в 1,2 – 2 рази порівняно з 2007-2009 рр. [2];
- відбулося зростання мінімальної заробітної плати як вагомого чинника зниження соціальної напруги;
- збереглася позитивна динаміка зростання показників заробітної плати. Так, за 2007-2011 рр. мінімальна заробітна плата зросла у 2,18 р.; збільшення середньої заробітної плати становило близько 21,4 % на рік;
- відбулися домінуючі соціальні зрушення в регіонах України в період підготовки до Євро-2012, зокрема: зниження частки населення з середньодушовими доходами нижче прожиткового мінімуму (на 9,6 % у порівнянні з 2007 р.); зниження квінтільного коефіцієнта диференціації грошових доходів населення (з 2,2 до 2,1); поступове скорочення негативної динаміки перевищення грошових доходів 20 % найбільш та 20 % найменш забезпеченого населення (на 15,7 %) (рис. 1);
- покращення окремих характеристик вітчизняних міграційних процесів. Серед основних з них слід відзначити: зростання обсягів внутрішньої регіональної міграції міського населення; зменшення кількості населення в межах міжрегіональної міграції (в Україні у 2011 р. кількість мігрантів збільшилася на 35 % у порівнянні з аналогічним періодом 2007 р.); зменшення кількості населення в межах міжрегіональної міграції склало 17 %).

Крім того, у 2007 – 2011 рр. в регіонах України було здійснено низку адміністративно-розпорядчих та впорядкувальних заходів при підготовці до Євро-2012 у сфері соціального розвитку, серед яких доцільно виокремити:

- 1) у сфері нормативно-правового та інституціонального забезпечення соціального розвитку, зміцнення соціальної безпеки та

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

зниження соціальної напруги:

– розробку та затвердження органами державної влади 80 нормативно-правових актів, що регулюють питання організації та проведення в Євро-2012, зокрема 16 указів Президента України, 64 постанови, законопроектів та розпоряджень Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, з них 25 – соціального спрямування;

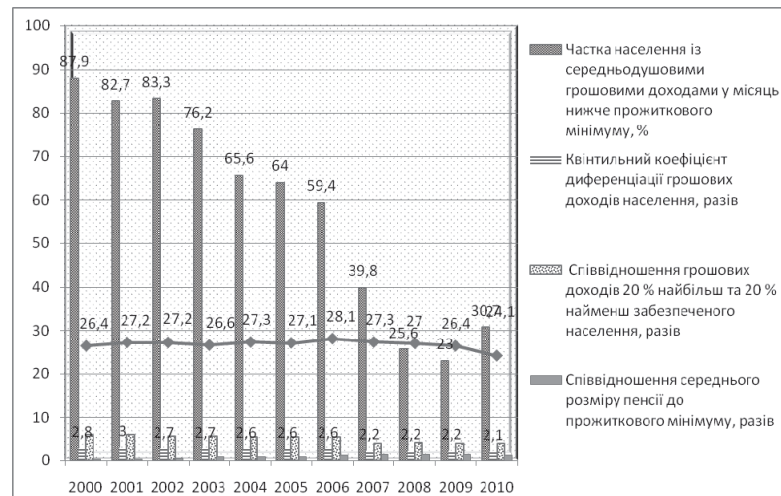

Рис. 1. Соціальні зрушення показників рівня життя населення в Україні у 2000-2010 рр.

– розробку Державної цільової програми з метою створення соціальних і організаційних умов для успішного проведення в Україні Євро-2012, виконання якої сприяло підготовці необхідної кількості фахівців, що обслуговуватимуть чемпіонат; збереження щороку до 700 тис. робочих місць у будівництві та інших видах економічної діяльності; створення понад 15 тис. нових робочих місць для забезпечення експлуатації та обслуговування об'єктів чемпіонату [1];

– затвердження Інтегрованої концепції забезпечення безпеки і правопорядку з метою зниження соціальної напруги у період проведення Євро-2012, зміцнення безпеки і правопорядку;

2) у сфері медичного забезпечення, покращення доступності, інформаційного забезпечення надання та отримання соціальних послуг інвалідами та іншими маломобільними групами населення:

– схвалення Концепції медичного забезпечення під час підготовки та проведення в Україні фінальної частини Євро-2012 з метою організації взаємодії установ і закладів охорони здоров'я з органами і підрозділами МВС, МНС, СБУ, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іноземними партнерами, пов'язаних з медичним обслуговуванням учасників, уболівальників і гостей, а також надання медичної допомоги постраждалим у разі виникнення надзвичайної ситуації;

– створення робочих груп за участю представників громадських організацій інвалідів, у тому числі членів місцевих комітетів доступності, з метою забезпечення безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, налагодження партнерських відносин з відповідальними за виконання завдань і заходів, інформування їх про потреби та можливості осіб з інвалідністю [5, с. 17];

– створення Головними управліннями охорони здоров'я Львівської, Харківської, Донецької обласних державних адміністрацій та обласної державної адміністрації м. Києва ефективної структури первинної медико-санітарної допомоги, забезпечення стабільного фінансування, матеріально - технічного та кадрового забезпечення первинної ланки медичної галузі на період проведення Євро-2012; проведення профілактичних заходів з метою забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення внаслідок можливості спалаху інфекційних хвороб, а також інших надзвичайних ситуацій, спричинених масовими зібраннями людей, які можуть створити загрозу життю і здоров'ю учасників та відвідувачів футбольних матчів;

3) у сфері зайнятості населення та ефективного функціонування ринку праці:

– укладення Конфедерацією роботодавців України та Кабінетом Міністрів України Генеральної угоди на 2010-2012 рр., у якій напрацьовані заходи, спрямовані на збереження робочих місць, що дозволять зменшити навантаження на роботодавця в межах проведення Євро-2012;

– розробка та затвердження Концепції загальнодержавної програми зайнятості населення на 2009-2011 рр. та прийняття Урядом України основних напрямів проведення державної політики зайнятості, які передбачають розширення сфери застосування праці в рамках проведення Євро -2012, формування професійно-освітнього потенціалу населення, детінізацію відносин на ринку праці, соціальний захист від безробіття, розв'язання проблеми зайнятості осіб з обмеженими фізичними та розумовими можливостями, легалізацію зовнішньої трудової міграції громадян України на період та після проведення чемпіонату;

– розробка проекту Концепції розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010 – 2020 рр.), яка передбачає створення передумов для подальшого розвитку професійно-технічної освіти на основі досягнення європейського рівня освітніх стандартів з урахуванням національних особливостей та обумовлює необхідність модернізації, розширення функцій професійно-технічної освіти, її трансформації в професійну освіту і навчання після проведення Євро-2012;

– запровадження ефективних заходів регулювання ринку праці у напрямку зниження темпів жіночого безробіття, через прийняття Урядом України Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року, які сприяли залученню жінок до активної участі у прийнятті рішень та впровадженні інституційних механізмів забезпечення проведення Євро-2012, об'єднання зусиль жіночих неурядових організацій для вирішення актуальних для жінок питань на національному та місцевому рівнях; налагодження партнерства між жіночими об'єднаннями та владою [6, с. 180];

4) у сфері інформаційно-просвітницьких заходів та заходів профілактичного спрямування, прогресивного розвитку молодіжних та дитячих громадських організацій:

– розробка концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми «Формування здорового способу життя молоді України» на 2013–2017 рр. з метою створення соціальних, економічних, законодавчих, фінансових та організаційних передумов для формування і запровадження здорового способу життя молоді, що, своєю чергою, позначиться на всіх сферах життя країни, починаючи з загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів, після проведення Євро-2012;

– створення передумов покращення рівня та якості життя молоді через забезпечення у рамках проведення Євро-2012 діяльності 120 молодіжних центрів праці; працевлаштування понад 16 тис. осіб та надання понад 74 тис. консультаційних послуг; проведення Всеукраїнського семінару на тему «Планування роботи і методика проведення інформаційно-просвітницьких заходів профілактичного спрямування» для лідерів студентського руху; організацію Всеукраїнської акції «Вибір молоді – здоров'я» та Всеукраїнської культурно-

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

мистецької акції, спрямованої на пропаганду та формування здорового способу життя «Через здоровий спосіб життя – до формування нової політичної еліти»; підтримку 63 всеукраїнських молодіжних та дитячих громадських організацій (56 – молодіжних, 7 – дитячих) на загальну суму 4,7 млн грн; розробку проекту Положення про Центр патріотичного виховання; забезпечення діяльності 3,4 тис. молодіжних трудових загонів, до участі в яких залучено 77,4 тис. осіб; призначення 44 грантів Президента України для обдарованої молоді із 19 регіонів України обсягом 2,9 млн грн; проведення заходів до Всесвітнього дня пам'яті людей, які померли від СНІДу, та Всеукраїнську профілактичну акцію «ВІЛ стосується кожного» до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом (розповсюджено 2200 тис. буклетів, плакатів, календарів «ВІЛ стосується кожного») [7, с. 141 - 143].

Здійснені кроки слід визнати ефективними заходами державного регулювання соціального розвитку в межах підготовки України до проведення Євро-2012, які сприятимуть підвищенню рівня зайнятості та формуванню рівноважної кон'юнктури ринку праці, покращенню показників відтворення та зниженню рівня інвалідності населення, підвищенню рівня та якості життя після проведення Євро-2012. Проте вони окреслюють лише стратегічні напрями реформування вітчизняної системи регулювання соціальної сфери, що потребує закріплення відповідних тактичних заходів у низці нормативно-правових актів та законів.

Незважаючи на очікуване економічне зростання, спричинене проведенням Євро-2012, на сьогодні соціальний розвиток регіонів України залишається деформованим і не здатним забезпечити високий рівень життя населення. Недосконалим є й соціально-економічний механізм регулювання ринку праці, що виявляється у порушенні ринкових регуляторів зайнятості, високому рівні прихованого безробіття, низькій продуктивності праці, малоефективній соціальній політиці держави підтримки зайнятості на регіональному рівні [4, с. 138 – 139]. Регіональні особливості соціального розвитку регіонів України у 2007-2011 рр. дозволили виявити низку притаманних їм кон'юнктурних зрушень:

- 1) у системі відтворення населення:
 - погіршилися демографічна ситуація в країні та показники репродуктивної функції відтворення населення;
 - утримувався відносно високий коефіцієнт старіння населення;
 - посилилися ризики зростання демографічного навантаження на працездатне населення;
- 2) у сфері надання соціальних послуг населенню та підтримки соціально-вразливих верств населення:
 - збереглися негативні тенденції погіршення рівня розвитку інфраструктури ринку соціальних послуг, зокрема: відбулося зниження потенціалу розвитку соціальної сфери та її відновлення, зменшення кількості обслуговуваних осіб, зниження ефективності надання послуг, погіршення їх доступності;
 - знизилися темпи введення в експлуатацію амбулаторно-поліклінічних закладів, що негативно впливає на здійснення комплексу профілактичних заходів з оздоровлення населення та попередження захворювань, надання першої медичної допомоги, організації та проведення диспансеризації осіб у період підготовки до проведення Євро-2012;
 - утримувалися тенденції низького рівня розвитку мережі закладів надання соціальних послуг населенню вдома;
 - спостерігалось погіршення порушення медико-соціального клімату через значну захворюваність населення, що свідчить про критичний стан системи охорони здоров'я;
- 3) у сфері функціонування соціально-інституціонального ринку праці та зайнятості населення:
 - продовжувала знижуватися кількість економічно активного населення (осіб у віці 15–70 років – на 1,18 %, працездатного віку – на 1,73 %), на що суттєво вплинула демографічна криза в Україні та міграційні процеси;
 - спостерігалось погіршення показників зайнятості та безробіття населення (кількість зайнятих зменшилася на 2,77 %, кількість безробітних збільшилася на 22,2 %), на вітчизняному ринку праці неврахованим залишається рівень прихованого безробіття;
 - підготовка України до Євро-2012 мала безпосередній вплив як на показники попиту, так і на рівень працевлаштування загалом: виник кількісно-якісний дисбаланс між пропозицією та потребою у робочій силі (потреба підприємств у працівниках за видами економічної діяльності знизилася з 169,7 чол. у 2007 р. до 59,3 чол. у 2011 р.), (у 2,86 р.); триває тенденція випереджального збільшення масштабів підготовки економістів (в тому числі фахівців сфери торгівлі) та юристів (відповідно на 36,2 % та 43,6 %), проте питома вага у складі випускників вузів фахівців з інженерних спеціальностей знизилася на 4,2 %; кількість безробітних громадян, зареєстрованих у службі зайнятості, знизилася на 25 %;
 - домінуючими виступали тенденції зменшення кількості працевлаштованих громадян в пріоритетних видах діяльності. Так, кількість працевлаштованих громадян у загальній чисельності зареєстрованих безробітних знизилася на 30,5 %, при цьому пропозиція робочих місць для молоді у віці до 35 років зросла з 15,5 % від загальної кількості вакансій до 36,5 % (на 21 %), проте коефіцієнт обороту із звільнення зріс на 0,2 % при зростанні коефіцієнту обороту з прийому на 3,8 %. При цьому негативною тенденцією є збільшення навантаження на 1 робоче місце у 2 рази (з 4 чол. у 2007 р. до 8 чол. у 2011 р.). Підготовка до Євро-2012 не підтвердила прогнози органів державної влади щодо збільшення кількості працевлаштованих осіб у будівництві, сфері торгівлі та послуг, діяльності готелів та ресторанів. Так, у зазначених видах діяльності кількість працевлаштованих громадян зменшилася за 2007-2011 рр. відповідно на 50; 32,9 та 16,8 % [2];
 - гострою проблемою залишалася незбалансованість потреб ринку праці й освітніх послуг через відсутність державної системи професійної орієнтації та низькоефективну, недосконалу систему держзамовлення на фахівців [4, с. 135], особливо робітничих та інженерних професій в умовах підготовки до Євро-2012 (протягом 2007–2011 рр. середньооблікова кількість штатних працівників зменшилася на 7,6 %, зменшення кількості підготовлених робітників склало 14,4 %. Масштабним явищем у рамках проведення Євро-2012 стало переміщення попиту на робочу силу в бік вищої кваліфікації та компетентності, спричинене конкуренцією на ринку праці, збільшенням частки нестандартних форм зайнятості, використанням нових моделей робочого часу, підвищенням попиту на робітників визначеного роботодавцями профілю компетентності, а також змінами, що відбулися в діяльності **професійно-технічних навчальних закладів в Україні** (таблиця 1);

Таблиця 1

Окремі показники діяльності професійно-технічних навчальних закладів в Україні за 2007–2011 рр.

Роки	Кількість закладів		Прийнято учнів		Підготовлено кваліфікованих робітників	
	од.	Δ, %	тис. осіб	Δ, %	тис. осіб	Δ, %
2007	1021	-0,20	303,7	-3,34	289,3	0,94
2008	1022	0,10	299,2	-1,48	285,1	-1,45
2009	1018	-0,39	288,1	-3,71	269,6	-5,44
2010	975	-4,22	249,9	-13,26	239,4	-11,20
2011	976	0,10	282,9	13,21	247,4	3,34
2011/2007	-45	-4,41	-20,8	-6,84	-41,9	-14,4
Середній темп приросту, %	–	-0,1	–	-0,07	–	-0,04

– погіршився соціальний захист найманих працівників через порушення системи колективно-договірного регулювання трудових відносин;

4) в оцінці рівня та якості життя населення:

– збереглися тенденції уповільненого зростання частки витрат на оплату праці в собівартості та недостатності її рівня на

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

вакантних робочих місцях;

– загострилися проблеми руйнування зв'язку між освітньо-професійним статусом працівника, його доходами та престижем роботи;

– відбулося обмеження ролі заробітної плати як регулятора регіонального ринку праці (в період підготовки до проведення Євро-2012 частка заробітної плати у структурі доходів населення скоротилася з 44,8 % у 2007 р. до 41,2 % у 2009 р. та 40,9 % у 2011 р. При цьому частка соціальної допомоги та інших державних виплат в структурі доходів населення за 2011 р. склала 7 %, тобто 463, 368 млрд грн, що на 9,4 % більше, ніж у 2010 р.) [3];

– незважаючи на значні темпи росту будівництва, розвитку туристичної галузі, торгівлі та послуг в період підготовки до проведення в Україні Євро-2012, збереглися високі суми заборгованості із заробітної плати;

– відбулося поступове збільшення рівня бідності населення в окремих регіонах України. Серед приймаючих Євро-2012 регіонів найвищий приріст рівня бідності спостерігався у Львівській області (24,1 %), тоді як у Донецькій, Харківській областях та м. Києві він знизився на 3,6; 23,4 та 0,5 % відповідно (рис. 2);

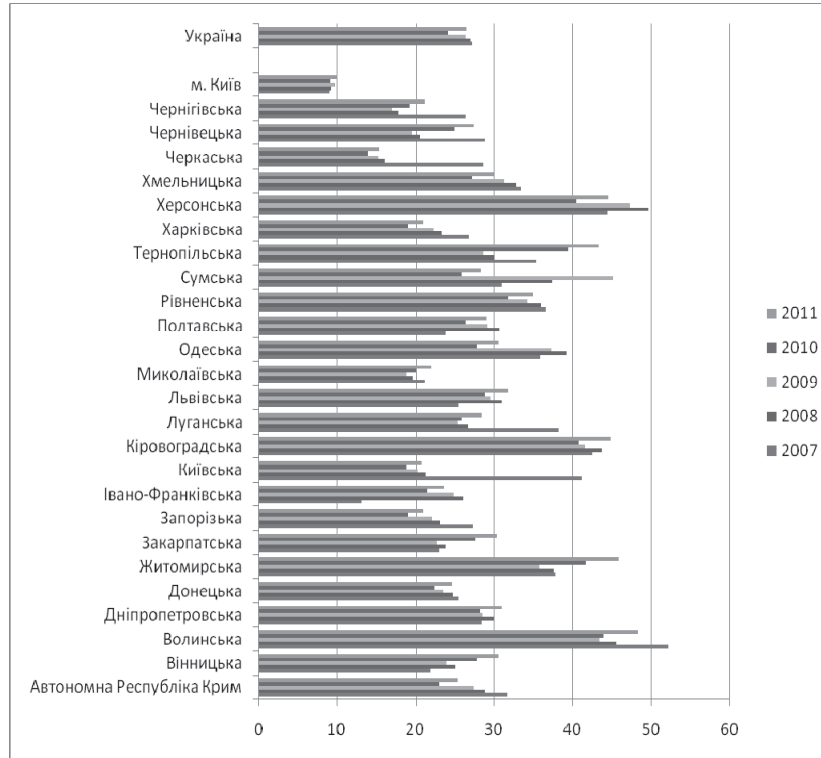

Рис. 2. Динаміка рівня бідності населення в розрізі регіонів України у 2007-2011 рр.

– спостерігався розрив у співвідношенні рівня пенсійного забезпечення та мінімальних соціальних гарантій населенню; 5) у міграційній сфері:

– відбулися значні зміни міграційного приросту (скорочення) населення за регіонами України;

– відбулися зміни в інтенсивності міграційних потоків населення, зокрема збільшилися міграційні потоки за кордон (особливо це стосується їх нелегального складника); вплив інтелектуального потенціалу; торгівля людьми та контрабанда мігрантів; виникнення соціальної напруги серед вітчизняного населення (непередбачувані наслідки для сімей та спільнот). Разом з тим коефіцієнт інтенсивності міждержавної еміграції населення у період підготовки до проведення Євро-2012 знизився у 2 рази. Водночас, відбулося і зниження в більшості регіонів України рівня інтенсивності міждержавної імміграції населення [5, с. 17].

Висновки. Відтак, за результатами аналізу впливу підготовки України до Євро-2012 доцільно визначити такі цільові орієнтири подальшого використання переваг та потенціалу, накопиченого в процесі підготовки до Євро-2012, в соціальній сфері, як:

– активізація процесів на ринку праці у сфері готельно-ресторанного бізнесу, торгівлі та послуг, фінансовій діяльності, де очікується як збільшення попиту, так і суттєве підвищення професійного рівня працівників;

– формування гнучкої системи робочих місць з урахуванням пріоритетів прогресивного розвитку господарського комплексу регіонів України при підготовці та проведенні Євро-2012;

– збільшення кількості малих та середніх підприємств як джерел нових робочих місць; поширення гнучких форм і нетрадиційних видів зайнятості;

– розширення мереж доступу населення до системи професійної підготовки, підвищення кваліфікації й перепідготовки, орієнтованої на потреби Євро-2012, що сприятиме задоволенню потреб ринку праці;

– збільшення обсягів бронювання робочих місць на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності для осіб, які потребують соціального захисту та нездатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці;

– активізація підприємницької діяльності та розвитку гнучких форм зайнятості, що включає розширення обсягів навчання і фінансової підтримки безробітних, які бажають вести бізнес у контексті програм, започаткованих в контексті Євро-2012, збільшення кількості самозайнятих і посилення підприємницької активності населення; збільшення обсягів іноземних інвестицій та валютних коштів на розвиток підприємництва у виробничій сфері;

– посилення правового захисту і надання соціальних гарантій трудовим мігрантам на час їхнього перебування за кордоном за умови повернення на місце постійного проживання через відкриття у країнах – реципієнтах, регіонах і великих містах консультаційних центрів для трудових мігрантів, у тому числі й нелегальних;

- запровадження ефективних методів мотивації трудових ресурсів до різних видів зайнятості та економічної діяльності;

- проведення інноваційної ринкової політики, спрямованої на зниження рівня конкурентної демотивації й професійної декваліфікації робочої сили, що дозволить підвищити її конкурентоспроможність і раціональність використання трудових ресурсів завдяки ефективнішому використанню найбільш кваліфікованої робочої сили;

– нівелювання ризиків ефективного розвитку ринку праці на депресивних територіях через розробку регіональних програм розвитку трудового потенціалу малих міст, депресивних районів і сільських поселень, економічних заходів відтворення трудових ресурсів

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

потенціалу;

– створення умов для забезпечення доступу широких верств населення до засобів збереження та поліпшення здоров'я, якісного медичного та санаторно-курортного обслуговування працівників;
– зміна підходів до формування державного замовлення на підготовку фахівців на основі впровадження прогнозу потреб економіки (регіону) на основі впровадження методичних засад прогнозування потреби у фахівцях на ринку праці; прийняття порядку формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, робочих кадрів з урахуванням потреб ринку праці та контролю за його виконанням; упровадження дієвого механізму працевлаштування студентів та випускників (створення бази даних про студентів і випускників, накопичення банку потенційних роботодавців).

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Постанова Кабінету Міністрів України. Державна цільова програма підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/107-2008-%D0%BF>
2. Державний комітет статистики. Економічна активність населення у I півріччі 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Державний комітет статистики. Стан виплати заробітної плати на 1 листопада 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Завадський Г. М. Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку регіонів / Г. М. Завадський // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (Економічні науки). – 2012. – № 2 (18). – Т. 5. – С. 134 – 140.
5. Колчков В. А. Соціально-економічні асиметрії регіонального розвитку України / В. А. Колчков // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 1(13). – С. 12 – 18.
6. Новак І. М. Оцінка диспропорцій соціального розвитку регіонів України: пропозиції щодо визначення та подолання / І. М. Новак // Вісник Прикарпатського університету. Серія Економіка. – 2009. – № 7. – С. 178 – 183.
7. Яцків М. І. Соціально-економічний розвиток регіону та рівень життя населення / М. І. Яцків, М. М. Степ ура // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.8 – С. 139 – 145.

РЕЗЮМЕ

Обґрунтовано напрями соціальному розвитку України у процесі підготовки до Євро-2012, в тому числі висвітлено низку проведених адміністративно-розпорядчих та впорядкувальних заходів у сфері нормативно-правового, інституціонального, медичного забезпечення, зайнятості населення та ефективного функціонування ринку праці, інформаційно-просвітницьких заходів та заходів профілактичного спрямування, прогресивного розвитку молодіжних та дитячих громадських організацій. Виявлено регіональні особливості соціального розвитку України та низку притаманним їм кон'юнктурних зрушень у системі відтворення населення, в сферах функціонування соціально-інституціонального ринку праці, зайнятості населення, оцінки рівня його життя, надання соціальних послуг. Також визначено цільові орієнтири подальшого використання переваг та потенціалу України, накопиченого в процесі підготовки до Євро-2012, в соціальній сфері.

Ключові слова: соціальний розвиток, Євро-2012, населення, регіон, ринок праці, зайнятість, безробіття, дохід, соціальні послуги

РЕЗЮМЕ

Обосновано направления социальному развитию Украины в процессе подготовки к Евро-2012, в том числе отражен ряд проведенных административно-предписывающих и урегулированных мероприятий в сфере нормативно правового, институционального, медицинского обеспечения, занятости населения и эффективного функционирования рынка труда, информационно просветительских мероприятий и мероприятий профилактического направления, прогрессивного развития молодежных и детских общественных организаций. Обнаружены региональные особенности социального развития Украины и ряд присущим им конъюнктурных сдвигов в системе воссоздания населения, в сферах функционирования социально-институционального рынка труда, занятости населения, оценки уровня его жизни, предоставления социальных услуг. Также определенно целевые ориентиры последующего использования преимуществ и потенциала Украины, накопленного в процессе подготовки к Евро-2012, в социальной сфере.

Ключевые слова: социальное развитие, Евро-2012, население, регион, рынок труда, занятость, безработица, доход, социальные услуги

SUMMARY

Grounded directions social development of Ukraine are in the process of preparation to Euro-2012, the row of conducted is in a that number reflected administratively prescriptive and vporядkuval'nikh measures in the field of normatively legal, institucional'nogo, medical providing, employment of population and effective functioning of labour-market, informatively elucidative measures and measures of prophylactic direction, progressive development of youth and child's public organizations. Found out the regional features of social development of Ukraine and row inherent them conjuncture changes in the system of recreation of population, in the spheres of functioning of social'no-institucional'nogo labour-market, employment of population, estimation of standard of his living, grant of social services. Also certainly having a special purpose orientiri of the subsequent use of advantages and potential of Ukraine, accumulated in the process of preparation to Euro-2012, in a social sphere.

Keywords: social development, Euro-2012, population, region, labour-market, employment, unemployment, profit, social services

ГНОСЕОЛОГІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ

Кендюхов О., доктор економічних наук, професор завідувач кафедри стратегічного управління економічним розвитком Донецького національного технічного університету

Боснко О., кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу Донецького національного університету¹

Згідно традиційної теорії маркетингу, яку досить системно викладено в книгах Філіпа Котлера [1, 2], маркетинг – вид людської діяльності, направлений на виявлення та задоволення потреб за допомогою обміну. Майже скрізь в рамках даної концепції ми зустрічаємо штампи про нескінченну турботу про споживача, про те, що сенс цієї філософії – пестити і лілєти дорогоцінного споживача. При цьому маркетинг подається як безперечна чеснота, прояв любові бізнесу до ближнього свого, як до самого себе. Майже у всіх книгах, у всіх підручниках з маркетингу – одна й та ж добродійна мета маркетингу: допомогти високошанованій людині, яку гаряче люблять, Його Величності Споживачеві задовольнити потребу, що мучить її. Хто може заперечити проти шляхетності такої позиції? Можна навести цілу плеяду видатних маркетингологів, що співають оду маркетингу як гуманістичній філософії бізнесу, яка покликана виявляти і задовольняти людські потреби.

Абсолютно під іншим кутом зору розглядають сутність маркетингу Джек Траут і Ел Райс, які в своїх «Маркетингових війнах» [3] дали чітко зрозуміти, що позиція Котлера не відповідає дійсності. Автори справедливо стверджують, що всі людські потреби вже давно виявлені і задовольняються якимось товаром або послугою. Не виявлених потреб – немає! І сутність маркетингу – битва конкуруючих компаній за споживача. Тут вже не про яку шляхетну концепцію не йдеться. Є вороги – конкуруючі фірми, є військовий трофей – споживач, є поле битви – свідомість споживача. «Маркетингові війни ведуться не на полицях магазинів, - пишуть в своєму бестселері Джек Траут і Ел Райс, -